СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК XLVII. Ч. 302. Джерзі Сиіті, Н. Дж., пятниця, 29-го грудня 1939. No. 302. Jersey City, N. J., Friday, December 29, 1939. VOL. XLVII
ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СПРАВА ПЕРЕСУНЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СВЯТ

КУРИТИБА (Бразилія). — Бразилійський „Хлібороб" з 29 листопаду 1939 р. приносить таку новинку: „Від апостольського візитатора (єпископа І. Бучка) у звязку з нашою нотаткою п. з. „Загальна відповідь", дістала редакція „Хлібороба" письмо, в якому стверджується, що зміст цеї нотатки, внаслідок недібраних слів, не віддає вірно його думки в календарній справі. Супроти того на бажання апостольського візитатора редакція справляє стилізацію згаданої нотатки в той спосіб: Справа зміни календаря є доцільна і вона стрінулася з одобренням і потвердженням апостольського візитатора, як це зрештою почули вірні з його уст в часі відвідин українських кольоній у Бразилії. Всі передові чинники повинні намагатися, щоб і в тій справі усунути всякі непорозуміння та щоб осягнути так дуже для нас усіх побажану єдність, особливо під теперішні лукаві часи. А що бувають випадки, що на деяких кольоніях деякі загорілі приклонники старого календаря з ріжних причин хочуть святкувати наші свята за старим календарем, апостольський візитатор не має нічого проти того, якщо ті вірні запросять свого душпастиря, щоб на той день приїхав до них зо Службою Божою, а воно самозрозуміле, що священик, якщо не є перешкоджений іншими заняттями, повинен піти назустріч проханню своїх вірних і дати їм змогу того дня вислухати Службу Божу".

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ ПРОФ. О. ҐРАНОВСЬКОГО.

СЕЙНТ ПОЛ. — Проф. О. Ґрановський, голова ОДВУ, вислав до французького амбасадора у Вашинґтоні, Сен Квентена, листа, в якім вичерпно зясував йому українську справу, змагання українського народу та міжнародне значіння України. На цей лист він одержав відповідь від згаданого амбасадора який дякує йому за інформації та зазначує, що цей лист, переклавши французькою мовою, він переслав свому урядові в Парижі. Проф. Грановський вислав також обширні листи до двох заступників голов Американського Червоного Хреста, один у Вашинґтоні, Еліот Вадсворт, а другий у Женеві, Ернест Свифт, зясовуючи їм положення українських воєнних збігців та просячи для них помочі. На оба листи одержав відповідь, у якій запевняють його, що ту справу візьмуть під увагу.

ПОМІЧ ФІНАМ.

НЮ ЙОРК. — Добродійний концерт у Карнеґі Гол, на якім співали першорядні оперові американські і чужі сили, приніс чистого зарібку $25,000. Ті гроші будуть вислані до Фінляндії на поміч потерпілим.

Фінська військова місія старається закупити в Америці наймодерніші протилетунські і протиповзові гармати. Але зогляду на те, що американський уряд сам тих машин тепер потребує, фінська місія мусить добитись дозволу купна від самого конґресу. З початком наступного року розпічнеться сесія конґресу і ту справу візьмуть під увагу. Після всякої правдоподібности, фіни ті гармати дістануть.

ВУДРІНҐ ХОЧЕ СИЛЬНОЇ ЗБРОЇ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар війни, Вудрінґ, дав урядові звіт, у якім говорить, що Америка повинна постаратись довкола своїх границь про сильні укріплення. Бо внаслідок розвитку летунства Америка вже нині не знаходиться так талеко від Европи, чи Азії, як колись. Коли нація занедбає свої протиоборонні сили, то вона може зникнути, перестерігав Вудрінґ. Головну вагу натискав він на Панамський канал, що становить головний оборонний нерв Америки. Ним можуть переїздити кораблі з Атлянтійського океану до Тихого, і навпаки. Вудрінґ говорив, що той канал треба більше укріпити.

РОЗКОЛ У КОМІТЕТІ ДАЄСА.

ВАШИНҐТОН. — Комітет Даєса приготовляє тепер звіт зо своєї діяльности на наступну сесію конґресу. В тім звіті він порушує вже довершені ним справи, а також висказує думку про будучу працю комітету. Але не всі члени комітету згідні з тим звітом. Меншість противиться, щоб у звіті згадувати про комуністичну діяльність серед деяких фільмових акторів у Ґалівуді. Даєс хоче $200,000 на дальшу свою діяльність.

КЕЙМБРИДЖ НЕ ЛЮБИТЬ НАЗВИЩА „ЛЕНІН".

КЕЙМБРИДЖ (Масачусетс). — Міська рада ухвалила, щоб усунути зо всіх книгарень і з цілого міста всі книжки і журнали, в яких міститься назва „Ленін", або „Ленінґрад". Посадник міста має ще підписати ту ухвалу. Та покищо він носить її в кишені.

ЗАЯВА

Представники Українського Народного Союзу і часопису „Свобода" та представники Української Народної Помочи й часопису „Народне Слово", обговоривши на спільних нарадах 21. грудня 1939 р. в домі У. Н. Помочи в Пітсбургу, Пенсилвенія, сучасний стан української справи, прийшли згідно до такого висновку:

Положення українського народу під окупаціями є цього роду, що йому неможаиво тепер виступити на міжнародньому полі з обороною свого права на своє самостійне й державне життя. Таку оборону тяжко тепер вести і тим українським чинникам, які є в Европі поза межами Рідного Краю, а які не признають ні одному з окупантів права до панування над будьякою частиною української землі.

То політичне положення є того роду, що й український нарід мусить мати таке своє заступництво, що малоб моральне право говорити за цілість українського народу. Таким представництвом може бути під теперішній час Репрезентаційне Тіло, вибране зорганізованим українським громадянством в Америці.

Представники вище згаданих організацій і часописів стверджують, що проголошений Всеукраїнський Національний Конгрес, який має відбутися в Ню Йорку в днях 16 і 17 березня 1940 року, є таким кроком, який веде до створення Репрезентаційного Тіла американських українців. І тому згадані представники звертаються в першу чергу до своїх членів і читачів, а далі і до цілого загалу, з проханням справу Всеукраїнського Національного Конґресу поперти як таку, що веде до скріплення нашого народнього життя в Америці й кращого зорганізування акції оборони України тут в Америці й на міжнароднім полі.

Представники заявляються за те, що добро української справи вимагає, щоб американські українці станули до оборони України одним фронтом. Супроти цього є пожаданим, щоб відбувся тільки один загальний Всеукраїнський Національний Конґрес.

Представники є цього переконання, що в тім Конґресі повинні бути заступлені всі наші центральні й місцеві народні організації, громади і парохії. А щоб так сталося, підписані організації й часописи готові зо свого боку до всіх можливих уступок супроти інших головних організацій і часописів.

ЗА „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ":
Микола Мурашко, предсідник;
Дмитро Галичин, рек. секретар;
Роман Слободян, фін. секретар-касієр

ЗА „УКРАЇНСЬКУ НАРОДНУ ПОМІЧ":
Михайло Марків, предсідник;
Іван Сорока, рек. секретар;
Василь Шабатура, фін. секретар.

ЗА „СВОБОДУ":
Д-р Лука Мишуга, редактор.

ЗА „НАРОДНЕ СЛОВО":
Матвій Хандога, редактор.

АСТРОЛЬОҐИ І ПРОПАҐАНДА

ПАРИЖ. — Воєнна пропаґанда послугується часто ворожбитами. Тому і тепер є в Франції повно „пророцтв". Усі вони, очевидно, заповідають перемогу Франції. Найновіші астрольоґи вичитали зо звізд, що війна закінчиться в 1940 році перемогою аліянтів та що в тому році згине один з великих европейських провідників. Це ближче виясняє славна французька ворожбитка, котра твердить, що в новому році згине Гітлер. Вона каже, що аліянти виграють, але „не на полі битви, а на економічнім полі". Значить, що виграє ніби анґлійська бльокада.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ДАЛІ РОЗБУДОВУЮТЬ

ПАРИЖ. — На французько-німецькім фронті спокійно. І так буде мабуть аж до весни. Та вояки часу не марнують, а далі фортифікують Лінію Мажіно. Гарматні перестрілки виявляють слабі місця оборони. І їх тепер направлять.

БІЙКА З БАНДИТАМИ В БІЛЯРДІВНІ

На одну білярдівню при 42 вул. в Ню Йорку напали в середу зполудня чотири бандити й, заставивши страхом перед зброєю власника й гостей станути під стіну, стали їх грабити. Замісць піддатися добровільно грабіжеві, гості кинулися на бандитів. Підчас бійки один з бандитів пострілив власника, але гості піймали двох бандитів і віддали їх поліції. Два інші втекли.

ЧУЖИНЦІ БУДУТЬ СЛУЖИТИ У ВІЙСЬКУ

Федеральний уряд Бразилії видав декрет, силою котрого всі чужинці, що виконують у Бразилії якунебудь урядову службу, мусять відбувати й військову службу.

КОНКУРЕНЦІЯ НАФТИ Й ЕЛЕКТРИКИ

Хоча могло би здаватися, що в Америці боротьба між нафтою й електрикою за освітлення вже давно вирішена в користь електрики, Американський Нафтовий Інститут подає факти, що до такого вирішення ще далеко, бо Америка ще й нині зуживає одну третину всієї керосини, зуживаної в цілому світі, а при тому в минулому році вона зужила більше керосини, як колинебудь передтим.

УТЕЧА В ГЛИБИНУ КРАЮ.

Як російські війська вдираються до Фінляндії, мешканці острова Валямо, на озері Ладоґа, втікають до Фінляндії, почасті, щоб захоронити себе, а почасті, щоби помогти Фінляндії боронити край.

СОВЄТИ КИДАЮТЬ НАЙКРАЩЕ ВІЙСЬКО НА ФІНСЬКИЙ ФРОНТ

КОПЕНҐАҐЕН. — Фінські воєнні комунікати стверджують, що Сталін рішив вислати до Фінляндії самі найкращі військові частини під проводом самих найвірніших своїх приятелів. Совєтська армія в Фінляндії збільшиться у скорому часі на нові сотні тисяч жовнірів.

ДАЛІ ВІДСТУПАЮТЬ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Назагал совєтська армія в Фінляндії, не зважаючи на величезну чисельну перевагу, як і те, що пробує постійно наступати, не тільки що не в силі виявити успіхів, але навпаки, мусить визнати невдачі. Це видно найкраще по тім, що у багатьох місцях іде боротьба на совєтській території. Найбільше шкоди наносять іще совєтські літаки, які зачали бомбардувати між іншими і Тамерфорс, фінський воєнно-промисловий осередок.

НАТИСКАЮТЬ З БОКУ АФҐАНІСТАНУ.

РИМ. — Італійська преса доносить, що Совєти нагромадили коло 700,000 війська близько Афґаністану. Велика Британія також громадить військо і фортифікує Перський залив. Іран побільшує військові залоги над совєтською ґраницею. Виходить, що Совєти хочуть вдарити там на Анґлію за її допомогу Фінляндії та ослабити її натиск в Европі воєнною заверухою в Азії, близько Індії.

НАГОРОДЖУЮТЬ ШВЕЦІЮ.

ЛОНДОН. — Анґлія, щоб держати Швецію по своїй стороні, заключила з нею воєнно-торговельний договір, який облекшить Швеції ті шкоди, що вона їх поносить через анґлійську бльокаду.

КОРИСТАЮТЬ З СОВЄТСЬКИХ КЛОПОТІВ.

МОСКВА. — Як відомо, Совєти добре використали той момент, коли Німеччина була занята війною з Польщею. Вони тоді не тільки забрали західньо-українські й білоруські землі, але також дістали згоду на опанування Лотви, Естонії і почасті Литви. Тепер у подібний спосіб Німеччина використовує війну Совєтів з Фінляндією. Тим пояснюють між іншим те, що мусів забратися з Москви чехословацький посол та що Совєти згодились на перевіз товарів до Німеччини просто через загарбані ними недавно західньо-українські й білоруські землі. Совєти згодилися ще й на те, що не будуть три роки переробльовати на згаданих землях залізничих шляхів, щоби примінити їх до совєтських, себто вузькоторових.

„ЗБРАТАННЯ".

БЕРЕСТЯ. — В Бересті над Бугом відбулася велика німецько-совєтська „парада приязні". У параді взяли численну участь совєтські й німецькі офіцири. Берестя є під Совєтами. Лежить тепер на самій совєтсько-німецькій границі.

ВЕЛИЧЕЗНІ ЖЕРТВИ ЗЕМЛЕТРУСУ.

АНКАРА (Туреччина). — Анатолію навістив знову страшний землетрус. Знищені цілі міста. Нараховують до 8,000 загинулих. Ті, що осталися живими, а є без даху, терплять страшенно від сильних морозів. Понищені водопроводи і залізничі та інші комунікаційні шляхи.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ВИЇЗДУ МОСЦІЦКОГО.

БЕРЛІН. — Німецький уряд заложив протест проти дозволу, даного румунським урядом бувшому президентові Польщі, Мосціцкому, покинути Румунію і виїхати до Швайцарії. Як відомо, Мосціцкі був інтернований у Румунії, та румунський уряд обороняє себе тим, що Мосціцкі тяжко захорів і мусів змінити клімат.

ВЕЛИКА ІСТОРИЧНА ЗМІНА.

РИМ. — Вулиці Риму прикрашені тисячами державних і папських прапорів. Це так з нагоди небувалої події, бо папа відвідує італійського короля. Такої маніфестації не було в Римі від 1870 року, коли то римські війська заняли Рим як столицю обєднаної Італії.

НІМЕЧЧИНА В ПІДБІГУНОВІЙ СМУЗІ.

ПАРИЖ. — Совєти згодились відступити Німеччині пристань на далекій півночі, близько Мурманська. Буде це німецька морська база для підводних кораблів.

„АНГЕЛИ ХОРОНИТЕЛІ".

ГЕЛЬСІНКІ. — Фінські жовніри розповідають, що Бог є по їхній стороні. Один з ранених офіцирів оповідав, як фінські вояки над озером Ладоґа бачили на небі анґелів, що були згромаджені в такій позиції, якби боронили фінів перед совєтським нападом. Кажуть, що підчас світової війни подібне траплялось багатьом жовнірам. Це привиди.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published raily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧЕРГА НА СТАЛІНА

При кінці вересня виголосив був британський премієр Чеймберлин у палаті послів англійського парляменту промову, в котрій представляв сталіновсько-гітлерівську угоду як одну велику прогру для Гітлера. Він представляв наслідки цеї угоди як справді фатальні для Гітлера й Німеччини: мовляв, нею Гітлер дався відбити від східньої й полудневосхідньої Европи, знищив польську державу, що захороняла Німеччину від нападу від Росії, довершив оточення Німеччини ворогами з усіх боків. Таких самих поглядів, як Чейберлин, були тоді багато визначних політиків.

Три місяці після цеї промови багато з них ці погляди змінили. Нині багато людей дивляться на ситуацію інакше, як дивився Чеймберлин при кінці вересня. Сталися від того часу події, що показали ситуацію в трохи інакшому світлі. Найголовнішою подією була очевидно фінсько-російська війна. Вона розкрила, що Росія не є такою мілітарною потугою, за яку вона себе видавала й за яку її досить загально вважали.

Які не були би причини цеї обявленої мілітарної слабости Росії, нині мало людей сумнівається в те, чи Росія потрапилаб ставити справний опір Німеччині, якби прийшло з нею до якого серіозного конфлікту. В такому випадку Росія була би ще слабша й тому, що через свій союз з Гітлером Росія стратила багато симпатиків серед непримирних ворогів Гітлера.

Ці міркування набирають спеціяльної ваги, коли взяти під увагу можливість німецько-російського конфлікту за розділ воєнної добичи. Що станеться, колиб Гітлер залагодив якось свій конфлікт із західними державами й ще мав ненарушену мілітарну машину? Чи не звернуласяб тоді Німеччина на схід і чи не пробувалаб за згодою, а може навіть з допомогою Анґлії, відбивати собі на Росії втрати, чи недобуті добутки, на західньому фронті? Вигляд такої можливости зовсім певно десь позбавляє Сталіна сну.

Хоч вигляди для Сталіна з ситуації таксамо темні, як вони виглядали недавно для Гітлера, Сталін ще має одну карту, котру він може заграти. Він може датися втягнути в війну по стороні Гітлера й у цей спосіб розбити можливість німецько-анґлійсько-французької комбінації проти себе. Якби це йому вдалося, то ситуація тоді переміниласяб з прогри для Гітлера й Сталіна на прогру для Анґлії й Франції. Прийшов би тоді мабуть кінець і для так званої західньої демократії.

Публіцисти й політики покищо вважають це мало правдоподібним, але, як відомо, в світі, а ще нині, мало є річей, які можна би з усякою певністю вважати за неможливі. Кажуть, що в Лондоні, ба навіть у Вашинґтоні, вже з такою можливістю починають числитися.

О. Сновида.

БЕРЕЗА КАРТУЗЬКА

(З останніх днів розвалу Польщі).

Шляхом звичайні картини війни. Деякі польські дезертири чи розбитки, які манджали додому без зброї, а деякі і з рушницею. Стрічали молодих роверистів, що з радісними обличчями везли з собою кілька рушниць. Стрічали таких самих визволенців як ми — з ріжних тюрем, з Люблина, з Берестя, що вертались додому і що були вже тиждень у дорозі. Стрічали покинуті рушниці, зруйновані, обгорілі мости, величезні зрубані дерева, кинуті напоперек шляху, щоб загальмувати марш німецьких повзів, покинуті зіпсуті польські гармати і інше.

Населення — все це було українське населення — стрічало нас з симпатією. Скрізь по хатах можна було дістати хліба, молока. І всі з ненавистю згадували проклятий польський режім. Всі хотіли знати, що буде тепер. Що ми їм могли відповісти?

Але чим ближче посувалися ми до Кобрина, тим більша непевність огортала нас. Стрічні ріжно оповідали. Одні казали, що німці видали відозву, в якій заповідали, трьома мовах, що завтра рано опускають місто, та що на їх місце приходять большевики. Другі — не знали навіть, хто в Кобрині є. Зачепили ми одну селянку, що йшла з самого Кобрина.

— Як там, тітко, спокійно?

— Та вже спокійно.

— А хтож у вас у Кобрині тепер?

— Та ті...

— Ну?...

— Та ті — німці.

Отже можна туди йти! Але зайдемо аж увечері, скоріше не пройдемо ці 54 кільометри.

Стрівся якийсь підпанок, видко поляк.

— Ну, як там у вас, спокійно?

— Не бардзо.

— Чому „не бардзо"?

— „Єще сє біон в тем лесє" — і підпанок вказав пальцем на ліс, через який ми мали йти. „В тем лєсє укрита наша кавалєрія", докінчував...

Добрі інформації! Подякували і пішли далі. Хутко ті, що мали добрі очі, побачили перед лісом заставу. Обабіч шляху — в рові під лісом лежали два польські вояки з кулеметами. Чиж би підпанок мав рацію? Алеж він перейшов їх, тай ті, що йшли перед нами, також мабуть перейшли?

Ми звернули в ліс на нараду. І відпочивши чверть години, рішили йти. Лишатися не було як.

Повільним кроком минули ми польську заставу, яка мовчки приглядалася до нас, і посунули дальше.

Йти було чимраз тяжче, ноги пухли. При переправі через Муху, невеличку, але чотири метри глибоку річку, переходячи через знищений і обгорілий місток, я гримнув у воду, виліз цілком мокрий і мусів решту дороги йти босий, що ніяк не збільшувало приємности цеї дороги, тим більше, що босим я ніколи не ходив. Десь 15 кільометрів перед Кобрином стріли ми німецьку патрулю з 3 повзів. Стрічні, що йшли з міста, казали нам, що не завтра рано, а ще таки цеї ночи німці опускають місто, та що зараз по них приходять большевики. Отже ми на те робили 54 кільометри поспішного маршу, щоби зараз таки, навіть не переспавши і не відпочивши, гонити дальших 50 кільометрів до Берестя? Це було трагічно. Але до Кобриня треба було дістатися.

Було вже зовсім темно, десь година 8, коли ми підійшли до міста. Доктор С. з Берези, що поїхав наперед ровером, повинен був подбати про нічліг і їжу для нас. Дійсно, при вході до міста, нас затримав молодий міліціонер (нова тимчасова влада) і довідавшись, що ми з Берези, припровадив нас до „кухні". Вона містилася тутже при дорозі. Кобриняни дуже зворушливо заопікувалися нами, даючи все, що могли з своєї полевої кухні. В кожнім разі такої вечері ми вже давно не їли.

Потім пішли на місто. Д-ра С. якось не можна було відшукати. І місцеві вказали нам дорогу до нового міського комітету — нової тимчасової влади. Показується, що німці дійсно готувалися завтра евакувати місто... Серед повної темряви, передираючись через якісь неможливі мостики, дібралися ми до єдиного яскраво освітленого будинку — місця осідку комітету. Тут думали ми одержати нічліг. Але коли я увійшов до кімнат комітету, в мене минула всяка охота мати з ним щобудь до діла. Дві чи три кімнати роїлися від узброєних „міліціонерів" з перевішеними через плечі крісами. Були це молоді місцеві жиди, що готувалися витати „товаришів". Треба було звідти виноситися. І хоч комітетчики дуже нас запрошували, ми таки, а було нас чотири, рішили забиратися від них. Як претекст подав я те, що ми конче мусимо віднайти д-ра С. і заявив, що потім вернемось до них. Не лишалося ніщо інше, а дістатися до німецької команди і просити в неї опіки. Німецька залога мусіла бути ще в місті, бо вулицями пересувалися нечисленні німецькі патрулі. До одної з них я з товаришами приступив, пильно стежений кількома комітетчиками, які лазили за нами і пильно прислухувалися, про що я говорю з німецьким вояком...

СТАРА АНАРХІСТКА ЗАГОВОРИЛА

У Вінніпеґу мала доклад перед численною авдиторією стара російська анархістка Емма Ґольдман, що є завзятим ворогом московських комуністів. Як відомо, Е. Ґольдман, якій минуло вже 70 років, відґравала колись визначну ролю в російськім анархістичнім русі. Московські комуністи, прийшовши до влади по упадку царату і т. зв. тимчасового уряду Керенського, прогнали її з Росії.

У своїм докладі Ґольдман заповіла, що Британія й Франція прийдуть вкінці до порозуміння з диктаторами Росії і Німеччини. Вона твердила, що це є навіть пожадане, бо таким чином врятується світ від цілковитої загибелі.

Ті погляди е. Ґольдман називає вінніпеґський анґлійський щоденник „Фрі Прес" — пацифістичними. І тимсамим зазначує, що в них не вірить.

У дальшій частині свого докладу Ґольдман виясняла, що новітні загарбання і напади це змагання слабших держав стати великими імперіялістами. Британія і Франція не будуть в стані повздержати ті потуги у їхнім імперіялістичнім поході і правдоподібно зроблять з ними порозуміння, коли здадуть собі справу зо своєї безсильности. Не виключене є вкінці й те, що в Совєтській Росії і Німеччині вибухнуть революції, як це теж предсказують аліянтські політики.

Говорячи про російсько-большевицький напад на Фінляндію, Е. Ґольдман пригадала свої предсказання, зроблені в Торонті 1933 р. Тоді вже заповідала вона, що прийде час, коли Гітлер і Сталін злучаться разом і розпічнуть напади на стільки держав, скільки лише їм удасться.

У кінцевій частині свого докладу Ґольдман заявила, що вона є анархісткою і сподіється полишитись нею до смерти. Сказала, що є того переконання, що народи всіх країв навчаться вкінці обходитись без урядів, без примусу і без уживання сили. Одначе, це дасться осягнути не мирною дорогою, не еволюційним, поступуванням, лиш революцією, значить насильством. Ґольдман теж твердила, що довголітнє обсервування переконало її, що фундаментальних змін ніколи не переведено без революції.

Світові уряди, які сьогодні претендують, що вони, є демократіями, є засуджені на загибіль. Вони є лиш політичними демократіями, а не є водночас економічними демократіями. Народній (людовий) фронт у Франції та його соціялістичний премієр Блюм були тими, що зрадили Еспанію". — Ось таке говорила Ґольдман, зазначуючи, що вік додав розуму її революційному запалові. Це останнє признала з насмішкою. Коли була молодою дівчиною, казала, вона вірила, що дух російської революції обгорне цілий світ, неначе степовий гонений вихром вогонь. Та тепер уже не думає в такий спосіб.

ДЕ СТОЇТЬ ЮГОСЛАВІЯ?

Югославія переживає тепер дуже критичні часи, дарма, що з ніким не воює. У хвилині, коли на Балкан звертаються захланні очі большевицької Москви та націстичної Німеччини, Югославія, подібно до Румунії, відчуває дріжання по цілому тілі.

Югославія — це дуже цікавий край. Її населення дуже мозаїкове: сербські мешканці гір, які є православними, мешканці східньої частини, крак з великою домішкою німецьких та мадярських елементів, католики - хорвати, які замешкують західню частину Югославії, дальматійці, яких морське життя зближило до їх сусідів італійців; на північному - заході мешкають словінці. Додайте ще до того чорногорців та ці елементи, які внаслідок довговікового панування турків приєдналися до ісляму, й маєте нинішню Югославію.

Білгород — це столиця й осередок цілого життя. Він старається за всяку ціну задержати вигляд сильної столиці. За часів короля Олександра він був силою, при чому терпіли слабші національні меншості, а головно хорвати, які вели отверту боротьбу з сербами, спричинивши вкінці смерть Олександра Караджорджевича.

Але й без внутрішніх труднощів Югославія має дуже багато клопоту на зовні, й то не відтепер. Колись вона журилася, як перешкодити відновленню габсбурзької монархії, італійським зазіханням на Дальматію і т. п.

Колишній премієр міністрів, Стоядинович, подібно як Бенеш, говорив: „Скоріше" „аншлюс" Австрії з Німеччиною, як привернення Габсбурґів".

Прийшов „аншлюс", але за це Югославія дістала великого сусіда на півночі — націстичну Німеччину.

Здавалосяб, що з такого положення Югославія не повинна бути незадоволена, наскільки брати під увагу економічний добробут краю. Югославія це майже на сто відсотків рільнича держава, а Німеччина потребує якнайбільше рільних продуктів. І так є, як сказали німецькі висланники до Білгороду, д-р Г. Шахт і д-р Функ: „Ми беремо все від Югославії". Вони й брали понад 50% всіх експортів Югославії. Та за ці продукти треба було платити. Але Німеччина не мала цілком грошей. Тому почала платити в натурі, головно мануфактурою, як радіові та фотографічні апарати, машинки до писання і т. п. Але з цього користав дуже мало сербський селянин.

З вибухом війни ситуація міняється. У війні всі потребують якнайбільше рільничих продуктів. Югославія почала продавати західнім державам, бо вони мають чим платити, що було дуже не на руку Німеччині. Що більше, німці почали боятися, щоб Югославія цілком не перестала їм достарчати потрібних сирівців.

Якуж політику вести у відношенні до Югославії, було й дальше є головним клопотом німецької політики на цьому відтинку. Бо, як би не було, то симпатії Югославії, як також і матеріяльна поміч звернені в сторону Анґлії та Франції.

Союз Берліну з Москвою ще більше охолодив Югославію, яка досі ще не визнала большевицького уряду. Німці, як звичайно, будучи дуже лихими психольоґами, грозять Югославії: „Якщо ви нам не продасьте потрібні нам продукти, то ми прийдемо й силою їх заберемо". Чи такі погрози добре вплинуть на впертих сербів, треба дуже сумніватися.

Франція, як бувша союзниця Сербії в першій світовій війні, має великі симпатії в теперішній Югославії; що більше, вона зручно їх піддержує тепер, та на всі лади старається співпрацювати з Білгородом.

Якщо Німеччина буде далі погрожувати своєю силою, то вона може тут так перечислитися, як перечислився Сталін у Фінляндії.

Яків Аренберґ.

СЕРЕД ФІНЛЯНДСЬКИХ ОСТРОВІВ

(2)

Поставний англійський „мидшипмен", сім стіп високий, з ясним волоссям і веселими очима, взяв під бороду Катрю та якнайбільш зрозуміло приказав, щоби пішла з ним. Бо схопив її, посадив на свому човні та на очах усіх поцілував кріпко.

Катря боронилася, сміялася та сердилася. А Христіян, її суджений, не міг погамувати схвилювання. Хотів скочити в напасниковий човен та лімститися за схоплення нареченої. Та його легенький човен, колнений зручно ногою, майже перевернувся, а сам Христіян упав у воду, на щастя не дуже глибоку в цьому місці. Перемоклий, сердитий та засоромлений бродив Христіян до берега, а невеличка фльотиля серед сміхів, жартів і співів плила в протилежному напрямку.

Як Христіян видістався на беріг, присягнув собі, що помститься за зневагу. А найгірше з усього було те, що коли сміхи та співи доходили до його вух, усе здавалося йому, що відріжняв голос своєї Катрі. Зависть, вражене кохання кипіли в його грудях, та гнів його звернувся передовсім проти нареченої, хоч вона тому всьому не була винна. Як Христіян вертався додому, затискав пястуки, а час до часу хапався за пояс, чи за ним є „пунко".

Як переодягнувся в суху одежу, пішов знову над морський беріг, бо не міг всидіти спокійно, а голоси військової музики, що доходили з анґлійської фреґати, що весело вигравала танці, доводили його до чимраз більшої бішености. Вкінці не міг уже видержати, зіскочив із малого рога, висунув найліпший вітрильник, підніс щоглу та натягнув вітрило. Ненависть і бажання пімсти так ним заволоділи, що не зважав навіть на небезпеки життя.

Коли вода зашуміла зпід дзюба човна, а човен став пороти глибокі хвилі, Христіянові полекшало на серці, вспокоївся трохи та хвилину надумувався.

— Ні, не подарую того — сказав і поплив далі.

Як доплив до суходолу, виніс і повідомив начальника про те, що сталося.

Була вже майже північ, як рибалки та лотиші з жінками вернулися з веселої забави на анґлійській фреґаті.

Та поведінка молодого Христіяна мала наслідки. На другий день приїхав начальник із десятьма вояками. Вони забрали й арештували його батька й наречену. Катря плакала цілими днями, а здитинілий дідусь у темному куті келії сміявся, говорив щось до себе та підспівував. Це ще тим більше доводило до розпуки бідну дівчину.

І це було все, що Христіян осягнув своєю пімстою. Арештували лише його батька й наречену, бо нікому не хотілося вишукувати інших винуватців серед скельних островів, на яких вони жили. Тому про око забрали лише тих, яких вдалося забрати, а решту оставили в спокою.

Дуже сумний, засоромлений та лихий на себе й інших, зійшов Христіян до свого човна. Бажав забратися з того острова, що колись його так манив, як рідний край манить того, що довго жив на чужині. Напів притомний, наче у сні, зійшов над сам беріг моря, де був оставив свій човен.

Вертався на острів підчас припливу моря, тому мусів втягнути човен добре на суходіл. Тепер вода впала, а човен його лежав кілька сажнів від берега. Христіян нахилився та схопив човен ізпереду. Хотів стягнути на море, та не міг зробити того. Попробував іще раз. Годі! Човен, що все так легко давався зіпхнути, був тепер наче з олова. Схвильований Христіян роздумував, що то за причина? Ще раз попробував, схилився та підніс човен із такою силою, що кров ударила йому до голови, а тоді побачив, що Нек приглядався до нього, висунувши голову над беріг човна. Христіян бачив виразно його зелені вибалушені очі. Чув, як цей злий морський дух мляскав вузькими, блідими устами, як сміявся, а вкінці із своєю круглою головою та покрученим кадовбом, наче старий віхоть, скочив у море. В цій самій хвилині човен, наче перце, зісовгнувся в море, та Христіян упав наче ражений громом, від того, що заглянув у зелені очі злобного Нека.

Не знав, як довго так перележав, а пробудився щойно з новим припливом, коли вода досягла його голови. Глянув довкола навпів притомними очима й помало пригадав собі, який страшний бачив привид. Грозила йому неминуча небезпека, та ще не впав жертвою морського духа.

Та два тижні пізніше, як вибухла пожежа на англійському кораблі „Треґсунд", Христіян рятував його. Бажав винагородити свій злий учинок, робив, що тільки міг. Неструджено наражувався не надумуючись. І певно згинув тоді як жертва своєї відваги. Ніхто тоді не дізнався, що з ним сталося. Ще добре, що ще передтим вийшов на волю його нещасний батько.

II.

Літня спека нависла над островами Фінського заливу. Сонце так пекло, що земля тріскала.

Осип Сидорович стояв на варті, похожав сюди й туди у соняшній спеці, втомлений, якийсь несвій. Тямив темні оченята, червоні устонька і це манило його ген далеко, до місця, про яке не хотів думати, а спогад заливав горівкою.

Та того тепер не міг зробити, бо по-перше був у службі, а по-друге горівки тут не було. Тому спогад заволодів ним так сильно. Зідхав і постогнував, ходив там і назад по розпеченій землі. Мріяв про свій далекий рідний край в Україні і бачив у души цвітучий степ, непроглядний. Одно лише дерево росло там на горбочку, що кидало тінь на кілька ліпянок, довкола яких росли корчі бозу. Там він колись жив із батьком і матірю, там мав тоді наречену чорнооку. Навіщо було думати над тим? Осип став підспівувати веселу вояцьку пісеньку, бо хотів прогнати цей привид. Та образ не вступався. Все бачив сльози та чув гарячі цілунки своєї дівчини, як біля куща калини прощалася з ним на все життя. Бо хто тоді надягнув салдатський однострій, той на все життя прощався зо своїми. Молодого та сильного забирали його родині, зломаним дідусем вертався в рідні сторони, де нераз мало хто тямив його вже ледви з назвища. Так було теж і з Осипом і така доля ждала його. Мав двацять літ, як покинув рідну хату, служив уже пятнацять літ і мав іще відслужити других стільки. Скільки він бачив, скільки витерпів за той час!... Думка про рідну хату була для нього найтяжча з усього.

(Кінець буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДВА САМОГУБСТВА.

Як німецький военний корабель „Адмірал Ґраф Спе" затонився внаслідок учинку самої команди корабля, цілий світ заговорив про причини цього поступку команди.

Ще не розвязано цеї загадки, ще не прийшли всі, або навіть більшість до одної думки, а тут трапляється вже друга подія: самогубство Лянгсдорфа, капітана „Адмірала Ґрафа Спе". І знову преріжні, розбіжні, протилежні думки.

Коли люди не можуть розвязати таких двох, у порівнянні з іншими простих питань, як багато важче мусить бути розвязувати складні питання світу, яких повні нинішні часи.

МОРСЬКА ТРАДИЦІЯ.

Американські военні моряки кажуть, що питання, яке стануло було перед командою военного корабля „Адмірала Ґрафа Спе", загнаного в чужий порт ворожими кораблями, було досить просте; команда мала рішитися, чи виїхати кораблем на бій, чи лишитися на місці й датися інтернувати на час війни. Це питання американські моряки вирішували би за так званою морською традицією, себто способу поведінки, виробленої довгими віками.

За цею традицією, перша відповідь мала більше основ, ніж друга. „Адмірал Ґраф Спе" був ушкоджений, але він іще мав у собі досить сили завдати ворогові поважні втрати, і це він повинен був робити, хочби при цьому йому прийшлося потерпіти, а то й загинути. Зрештою він мав іще деякі шанси перемоги й пробитися через лінію ворогів, а навіть невдачна спроба це зробити вкрилаб німецьку фльоту великою славою.

Датися інтернувати, та ще без вистрілу, не було ні почесно ні доцільно з військового боку. Але й така відповідь мала за собою деякі розумні основи: цей спосіб поступовання рятував корабель перед ушкодженням і рятував моряків перед загибіллю. Як кажуть, не гоноровo, але здорово.

НІМЕЦЬКЕ ВИРІШЕННЯ.

Замісць вибирати котрусь із цих двох можливостей, команда „Адмірала Ґрафа Спе" вибрала третю: вона сама затопила корабель.

У цей спосіб вона не має користей бою, ні користей інтернування, ні гонору, ні безпеченства.

Через те американські военні знавці висказуються про цей поступок команди осудливо, а ґенерал Гю Джансон висказує лекцію з затоплення „Адмірала Ґрафа Спе", в злуці з затопленням „Колюмбуса" й німецьких военних кораблів коло Скапа Флов в Анґлії, словами: від тепер можна буде говорити: ніякий ворог не може затопити німецького корабля; вони затоплюють себе самі.

РОЗУМ БЕЗ РОЗУМУ.

Назагал американські публіцисти не могли знайти для затоплення „Адмірала Ґрафа Спе" розумної основи. Іншими словами, вони кажуть, що думаючий американець такого не зробив би.

Сказавши таке, вони пробують усетаки вгадати, як це думали німці, коли вони рішалися на такий крок. Відома американська публіцистка Дороті Томпсон, наприклад, пояснює затоплення „Адмірала Ґрафа Спе" признаками Гітлера, котрий, мовляв, ніяк не може стерпіти поразки. Він знає лише або перемогу, або знищення себе самого. Він не може дати противникові признання перемоги. Вона вважає це дитячим думанням, але обстоює, що таке власне дитяче думання є признакою німецького уряду під кермою Гітлера.

З того, що таке можливе, ще не виходить, що так воно справді є. Треба ще більше подібних даних, поки можна буде з цілою певністю признати це за правду. Нині можна лише ствердити, що німецького поступку не можна пояснити звичайними ходами здорового думання, як їх загально приймається в Америці.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

На інвалідів.

Отець М. Запаринюк переслав через Обєднання $15 на інвалідів. Ці гроші це жертва з місцевого Листопадового Свята, що влаштувала укр. прав. церква в Трентоні.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГОТУЙМОСЬ ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСУ.

Від кількох місяців наше життя в Америці прибрало наче сорокатий вигляд. Одні втратили віру в себе самих і попадають у розпуку, що москвин забрав західньо-українські землі. Інші тішаться, що „батюшка" Сталін станув ногою на Західній Україні й називають це навіть „увільненням братів - українців". Ще інші самі не знають, чого хочуть. Впродовж кількох місяців наше громадське життя в Америці немов притихло; бо всі очікували, що з того далі буде.

А в часі цього притишення повилазили з нор усякі національні шкідники, всякі хворі на особисту амбіцію „провідники" і давай пекти свою власну печеню, давай визивати український визвольний рух „нацистичним", чи „фашистівським" і плюгавити його так, щоб на його руїні самому порости в силу.

Як відбувались пацифікації на українських землях, а польська влада тисячами наших людей катувала, то ті „провідники" сиділи по норах і нічого не робили. Тоді вони навіть не хотіли прилучатися до протипольської маніфестації, що її українці влаштовували в Ню Йорку. Тепер же, в часі національної трагедії, ті „провідники" нагло дуже зактивізувалися, стали дуже „діяльними", влаштовують віча, ніби навіть висилають протести. Але головною ціллю тих віч, як кожний, що на нім був, добре знає, є таки ніщо інше, лише зогидження українського націоналістичного руху та прищеплення йому тавра „націзму". Так поступають у ту тяжку для українського народу хвилину ті всякі „провідники". Соромно робиться за них.

Тепер вони хотілиб за всяку ціну розбити задуманий всеукраїнський конґрес. Вони бояться того конґресу тому, що він зціпить українську суспільність, заведе в ній лад і порядок. А в упорядкованій суспільности не буде місця для всяких суспільних шкідників. Вони можуть жирувати лише там, де безладдя. Лиш у мутній воді вони вміють рибу ловити.

Але тому саме, що ті шкідники напружують усіх зусиль, щой той конґрес розбити, ми всі, ціла українська суспільність, повинні напружити наші зусилля, щоб той конґрес став імпозантною маніфестацією.

В теперішнім часі не сміють у нас брати верх особисті амбіції над народніми справами. Справа українського народу повинна стояти понад усе. В нас не сміє повторитись історія, яка мала місце тому 20 років. Тоді українці також мали конґрес, а по конґресі поділено наші сили. А поділили їх таки свої амбітники. Тоді справу загострювало ще й те, що ми не мали подостатком зрілих і вироблених державних мужів та політиків. Ми навіть не мали кого вислати до Парижа на мирову конференцію. Ми не були підготовані протиділати польській пропаґанді, що робила з нас большевиків.

Я вірю, що сьогодня справи стоять далеко краще. Ми маємо чесних і ревних чоловиx українців в Америці і їх треба вибрати як делеґатів на згаданий конґрес. Вони зчерги все передумають і намітять людей до дальших завдань.

Нам треба в Америці мати лиш **одно** українське представництво, котре заступилоб наші інтереси у Вашинґтоні. А ми всі повинні піддержати його всіми силами морально і матеріяльно. Так виходить, що ми в Америці одинокі, що маємо вільні руки заступитися за наших братів у старім краю. Тому ми не сміємо розбивати своїх сил. А тим суспільним шкідникам, що тепер жирують на нашім суспільнім організмі, ми мусимо дати належний відпір.

Справа наша в міжнароднім положенні не стоїть так зле, як це дехто собі уявляє. Геройська боротьба не цілих чотирьох мілійонів фінів повинна навівати віру і в нашу остаточну перемогу — перемогу 45-міліонового народу.

Т. Рудий,
Белвил, Н. Дж.

ДО ВІДОМА ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 1, 2, 7, 28, 31, 78, 85, 90, 98, 164, 186, 189, 201, 228, 231, 242 ,261, 265, 305, 314, 333, 365, 369, 382, 426, 427, 429, 430, 436, 439, 445 і 450.

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

вище згаданих відділів У. Н. Союзу відбудуться

В НЕДІЛЮ, 31. ГРУДНЯ (DECEMBER 31, 1939)

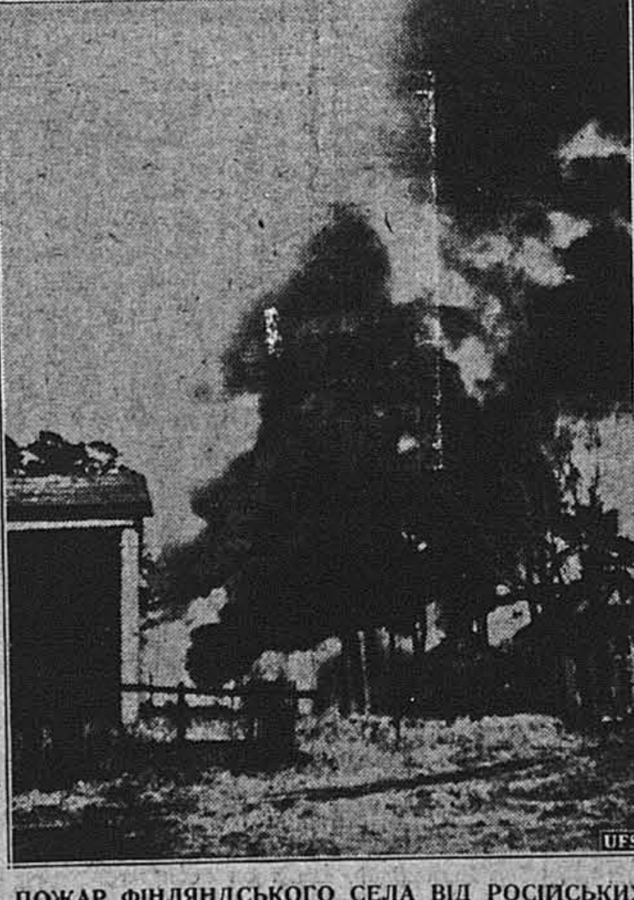
В HAZLETON, PA.

в українській церковній галі, св. Арх. Михаїла, 74 Норт Лауер Стріт, точно в 2. годині пополудні.

Проситься урядників усіх вище згаданих відділів, як старших так молодечих, прибути обовязково на ті збори. Це є останні збори цього року і на тих зборах будуть обговорені такі справи, які є важні для кожного відділового урядника. На ці збори повинні прибути також і члени У. Н. Союзу. До нашого округа запрошуємо відділи У. Н. Союзу з Палмертон, Па., щоби взяли участь у зборах. Коли ми інтересуємося нашою власною організацією У. Н. Союзом, то не повинно бракнути ані одного відділового урядника на вище згаданих зборах. 298,02

ЗА ОКРУЖНИЙ УРЯД:

Д. Капітула, окр. предс.; **І. Чепа,** окр. секр.; **О. Костюк,** окр. кас.

ПОЖАР ФІНЛЯНДСЬКОГО СЕЛА ВІД РОСІЙСЬКИХ БОМБ.

ЗВІРЯТА ЗАНЮХУЮТЬ ВІДВАГУ

Вже нераз люди мали нагоду переконатися, що коли йде відважна особа, то їдовиті гади та інші хижі звірята вступаються їй з дороги. А коли йде хащами лісових нетрів, де є багато всяких диких звірят, труслива людина, то на неї хижі звірі накидаються. А чому? Тому, що боязлива людина не тільки ступає трусливо кроком, але й боїться лісових хижаків. А страх так ділає на тіло, що в ньому наступають деякі хемічні зміни. А від того потовими отворами в шкірі виходить відмінний від звичайного потовий ґаз, який звірята та гади занюхують і пізнають боягуза. Тому накидаються на нього.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Г. П., Оліен, Н. Й. — Дякуємо за лист, але в ньому нема нічого такого, щоб надавалось до використання. Це відома справа, як поводились поляки при відступі. Якби були якісь факти, то радо подалиб до відома. А коли йде про большевиків, то, очевидно, що є так, що „Ви там усе знаєте". Про це маєте двічі в листі згадку. Значить, що правдиве є те, що пишуть про них за границею, а не те, що дозволить написати совєтська цензура. Ось так ми це розуміємо.

БУДУТЬ РОЗБИРАТИ СТАРІ КОРАБЛІ

Морська комісія проголосила конкурс на розібрання чотирьох караблів. Між ними мають розібрати 24,000-тоновий парохід „Джордж Вашингтон", що на ньому президент Вилсон їхав на мирову конференцію.

ДАЄ ОКО ЗА ГРОМАДЯНСТВО

Один альбанець, що дожидає в бостонськім порті депортації до рідного краю, довідавшися, що пані Ґлейдис Нортон шукає добровольця, що дав би їй своє око, зголосився до неї і заявив, що він готовий дати їй одно око, якщо вона постарається, щоб йому дозволено остатися в Америці.

Пані Ґлейдис сліпа на обоє очей від 36 літ. Лікарі сказали, що вони можуть пробувати перещепити їй око з іншої людини, якщо знайдеться охочий на таку операцію.

РОЗВЯЗАЛИ ПРОБЛЄМУ КОРМЛЕННЯ ЗВІРЯТ ГІСТЬМИ

Заряд філядельфійського звіринця каже, що він розвязав питання кормлення звірят звіринця відвідувачами звіринця. З огляду на те, що всякі заборони кормити звірят не помагали й відвідувачі давали нераз звірятам шкідливі речі, заряд звіринця почав самий продавати відвідувачам спеціяльно приготовану поживу для звірят. Звіринець має з цього невеликий зиск, звірятам пожива не шкодить, а відвідувачі раді, що можуть покормити звірята.

СИРА РИБА ЛАСОЩАМИ В НІПОНІ

По ніпонських ресторанах можна дістати і сиру рибу. І таку рибу ніпонець їсть так спокійно й зо смаком, як ми їмо ласощі. Декому гидко стає, коли подумає про те, що мав би їсти сиру рибу. А чиж не їдять американці як присмаки сирі устриці? Ну, а коли щось є гидке своїм виглядом, то напевно не сира риба, але сира устриця. Але от витворили американці звичай їсти сирі устриці, і тому вважають такі устриці не гидкими. Подібно задивляються ніпонці на сиру рибу. Навіть рибячої голови не відкидають ніпонці, бо кажуть, що саме голова рибяча має в собі багато таких складників, що на здоровля людині виходять.

ДЕ ЧОЛОВІКИ РОБЛЯТЬ ЖІНОЧІ РОБОТИ

Кажуть, що хто заіде до Індо-Китаю, то скрізь побачить жінок. Жінок можна там побачити при роботі на полях, на городах, на човнах, взагалі скрізь. А чоловіків там хіба тут та там побачиш, як виглядають з хати. Виглядає, що в Індо-Китаю все робиться не так, як у нас. Там чоловіки варять, перуть, шиють та роблять іншу хатню роботу, а жінки роблять усякі роботи надворі.

Індо-Китай має 277 тисяч квадратних миль простору і 21,000,000 населення. Належить до Франції.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Річні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в понеділок, 1. січня 1940., в годині 2. пополудні, в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт ул. Буде справоздання уряду і контр. комісії за 1939. рік і вибір уряду на 1940. рік. Проситься всіх членів прибути на річні збори. Член, що не прибуде на річні збори заплатить кару згідно зо статутом. Контроля Книжок відбудеться в неділю, 31. грудня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі. — М. Косоноцький, предс.; Н. Пігура, кас.; М. Баран, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352., відбудуться в неділю, 31. грудня, в годині 2. пополудні, в церковній гали. Проситься всіх членів явитись на збори, бо маємо важні справи. Старий уряд здасть справоздання за 6 місяців. Також буде вибір нового уряду на 1940. рік. Проситься членів приєднати бодай одного члена в тім році. Не мусите ходити по гавзах, тільки приведіть свою дитину й впишіть до Союзу. Проситься ще раз прибути на збори. Член, що не явиться, заплатить кару після ухвали на мітингу. — Р. Бандрівський, предс.; М. Окунський, кас.; М. Гавриляк, секр.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. Річний мітинг Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247., відбудеться на латинський Новий Рік, 1. січня 1940. року, в 2. годині пополудні точно, в своїм Рідним Домі, 623 S. Heald St. Проситься всіх членів прийти на мітинг хоть раз у рік і виконати свій членський обовязок. Проситься всіх старших членів вписувати своїх дітей до У. Н. Союзу, бо У. Н. Союз як Батько наш дає велику поміч нам підчас якогось нещастя. Порівняйте Його з іншими організаціями, а побачите, що ніколи наш українець не дістане в чужих того, що дістане в У. Н. Союзі. Отже ще раз просимо своїх членів не бути собі самому ворогом. Не добре стояти в чужих організаціях, а свою минати. На зборах буде вибір уряду на 1940. рік і справоздання цілого комітету за 1939. рік. Проситься довгуючих членів вирівняти свої довги. — М. Марцінишин, предс.; Н. Гурний, кас.; Г. Сас, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 241, відбудуться на американський Новий Рік, 1. січня 1940. року, в 1. годині пополудні, в парохіяльнім домі (Гарис Евеню). Обовязком кожного члена прибути на збори. Не явившийся член заплатить кару після статуту. — Уряд Товариства.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Річні збори Укр. Тов. Січ, від. 39., відбудуться в неділю, 31. грудня, в 3. годині пополудні. Обовязком кожного члена бути на річних зборах, бо є багато справ важних, котрих не можна було рішати на звичайних мітінгах. Місцеві відділи У. Н. Союзу доверишили зауку. нрока нива до праці. І здається, що є багато щирих працівників. Та однак треба доброго проводу-уряду, що уміє надавати напрям всякій праці, що веде до добробуту, до розвою. Бо хотяй щирі працівники, без доброго проводу вхопляться не за своє діло і змішаються, як вавилонці. Отже від річних зборів залежить цілорічна праця цего могучого відділу. Вибирайте на урядників, кого хочете, але котрих уважаєте якнайліпшими. Дальше уряд Тов. взиває довгуючих членів, щоби на річних зборах старалися хоч в части сплатити свій довг до Тов., шоби з чистим сумлінням зачинати новий 1940. рік. — Іван Пігуляк, предс.; Іван Лесюк, фін. секр.; Андрій Кудлик, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Річні збори Бр. Вас. Великого, від. 364., відбудуться в понеділок, 1. січня 1940., в годині 12. вполудне, в гали церковній на Каледж Ев. Обовязком кожного члена бути на зборах, бо є важні справи до вирішення. Буде справоздання уряду за цілий рік, як також контролі, приняття статуту і вибір нового уряду на 1940. рік. Також будеться принемати нових членів до Братства і У. Н. Союзу без вступного, тож користайте з нагоди. — Михайло Бурко, предс.; Стефан Кравчук, кас.; Іван Сподар, секр.

FREELAND, PA. The meeting of the St. Peter and Paul Society, branch 429 of the U. N. A., will be held Sunday, December 31st, in the afternoon at the Parish Hall. All members should be present. — John Gronski, Sec.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181., відбуде свої збори в неділю, 31. грудня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі на Компілай Гил. Обовязком кожного члена бути на тих зборах. Буде справоздання касове. Урядники на 1940. рік зістали ті самі, що були в 1939. році. Довгуючі члени мають заплатити свої довги. Не прибувший член буде караний. — Ю. Ясінчук, предс.; П. Тиняк, кас.; П. Черкас, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234., відбудуться в понеділок, 1. січня 1940. в годині 2:30 пополудні, в У. Н. Домі при 214 Фултон ул., Елізабет, Н. Дж. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження, як також буде звіт всіх урядників з їх діяльности за 1939. рік і буде вибір нового уряду на 1940. рік. Не явившийся член на ці збори заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — П. Сташко, предс.; В. Кардаш, кас.; М. Могила, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Річні збори Тов. Українського Клюбу Поступового, від. 70., відбудуться в четвер, 4. січня 1940. року, в год. 7. ввечір, в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт Ст. Проситься довгуючих членів, щоби вирівняли свої вкладки перед річними зборами, бо в противнім разі тратять голос на річних зборах, бо будуть суспендовані. Кожний член обовязаний прибути на річні збори, вислухати справоздання урядників за 1939. рік і вибрати новий уряд на наступний 1940. рік. Прошу контрольорів, то є Стефана Костева й Івана Щура, щоби пребули на контролю в середу ввечір в год. 7. до мене під ч. 117 Lake St., як також предс. Пилипа Дмитриху, кас. Михайла Самоїла, рек. секр. Теодора Павлину. — Антін Онисик, фін. секр., 117 Lake St., Jersey City, N. J. Phone: Journal Sq. 2-4298.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ВСЯ КОЛЯДА РІДНІЙ ШКОЛІ".

Таке читали ми минулими роками на сторінках „Свободи". Як відомо, кожного року з нагоди Різдвяних Свят, українська еміграція в Америці жертвує поважну суму грошей на ріжні народні потреби, а найбільше на Рідну Школу в старім краю.

Так було досі. Останніми часами на наших західніх землях, на які головно йшла наша допомога, зайшли великі зміни і то в нашу некористь. Там, щоправда не стало польської держави, що знущалася над нашим народом у звірський спосіб. І не стало також чеського панування в Карпатській Україні. Але замісць давних окупантів — маємо там москалів, мадярів і німців.

Змінилося тільки ярмо й тому від тої зміни нашому народові не стало краще. А що воно так є, то вже видно хочби з того, що не маємо вістки від наших рідних. Не відзивається до нас з рідних земель Рідна Школа, що рік річно, в цю пору пригадувала нам про своє існування і ті трудноші, які приходилося їй поборювати. Українська еміграція, як знаємо, ті заклики брала до серця і жертвувала. У цім році Рідна Школа не відізветься, бо її задавив ворог.

Передомною відозва, яка надійшла на мою адресу, від Українського Технічно-Господарського Інституту (в скороченню У. Т. Г. І.) в Чехії, у якій просять негайної матеріяльної допомоги. Між іншим, у тій відозві, пишуть таке: „У. Т. Г. І. опинився у скрутнім фінансовім становищі. Сторонньої помочі — ні з німецької, ні з чеської сторони — чекати нема підстав. Відрізані від українських земель, а також великої частини української еміграції в Европі, залишається подбати про винайдення власних українських джерел для забезпечення дальшого існування У. Т. Г. І.".

Сказано коротко, але ясно. Українська Рідна Школа на чужині, що виховала сотки українських інтелігентів і бажає цю працю продовжувати, знайшлася в скрутнім фінансовім становищі.

Американські українці, що своєю жертвенністю піддержували неодну добру народню справу, мусять прийти з негайною допомогою цій — щиро - національній школі, якою є У. Т. Г. І. в Подебрадах, Чехія. Не треба ждати на якісь спеціяльні заклики, бо справа допомоги У. Т. Г. І. така алярмуюча, що на зволікання нема часу. Не сміємо допустити до того, щоби через нашу байдужність У. Т. Г. І. перестав існувати. Мусимо дати негайну матеріяльну поміч! У. Т. Г. І. не є якоюсь вузько-партійною установою, а загально - національною й тому допомога йому не може бути справою якоїсь одної групи чи партії, а обовязком усіх свідомих українців.

Булоб вказаним, щоб товариства, братства, парохії й інші національні організації, без ріжниці політичних чи релігійних напрямків, при нагоді відбування зібрань, гостини чи інших імпрез перевели поміж собою збірку, а також, де це можливо, асиґнувати з каси певну суму грошей на ту ціль. А вже дохід з коляди, що в минулих роках ішов на Рідну Школу в Західній Україні, повинен піти і на допомогу У. Т. Г. І. та школі в Моджанах.

Не треба забувати, що там знайшлися сотки нашої молоді з Карпатської України тепер прибули нові сотки їх з Західньої України, багато з них мають здібності здобувати вищу освіту, а деж вони знайдуть місце, як не у своїй Рідній Школі?

Охочих, що бажають поширити круг свого знання, У. Т. Г. І. закликає записуватися на позаочні курси. Впис на такі курси не є обмежений і триває цілий рік. Лише треба написати до У. Т. Г. І., а звідти пришлють необхідні вказівки та пояснення. Хто чується відповідно підготованим, може записатися на високошкільні курси, як економічно - кооперативний, політичних наук, або на фахові курси з ріжних ділянок виробництва, торговлі, господарства й інші.

Всі курси написані фахівцями. Студіюючі переходять їх під контролею кваліфікованих професорів. Дуже цікавими є курси українознавства. По успішнім закінченні курсу студіюючий одержує відповідне свідоцтво.

Записуючися на такі курси поможемо У. Т. Г. І. а також набудемо певне знання й поширимо наш світогляд, що буде корисно для нас самих а також для всього українського народу.

Бо чим більше буде серед нас свідомих одиниць тим скоріше й певніше зближатимемось до нашого визволення.

Запишіться на курси в У. Т. Г. І. самі та заохочуйте до цього інших. Переведіть збірку поміж вашими знайомими на потреби У. Т. Г. І. Старайтеся порушити справу допомоги у вашій організації. Хай же клич на власні сили стане для нас святою заповіддю, яку ми обовязково мусимо виконувати.

В справі курсів пишіть до У. Т. Г. І., домагайтесь докладних інформацій і вияснень, які вишлють вам безплатно.

Адресуйте так:

Ukrainsky Technicko-Hospodarsky Institut
Podebrady, Protektorat Böhmen.

Е. Захарчук,
Бруклин, Н. Й.

ПОХОРОН ГАНСА ЛЯНҐСДОРФА, КАПІТАНА „АДМІРАЛА ҐРАФА СПЕ".

ПОМАРАНЧЕВИЙ СОК ПОМІЧНИЙ

Помаранча має в собі багато вітаміну C, а що вітамін C скріплює мязи і ціле тіло взагалі, то добре їсти помаранчі що дня для зберігання свого здоровля. А хто загально ослаблений, той може себе зміцнити помаранчевим соком.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ (52)

Білі глядачі дивилися з обридженням на цей жорстокий ритуал. У полумінї вогню шкварчіло тіло вязня. Та в кількох хвилинах і те втихло, а чути лиш було тріскіт вогню. В той час жерці Панту голосно вимовляли якусь молитву. Вогонь, їх молитва та понадусе задих паленого тіла придавлювали білих.

Зате королева Аґті відчувала якусь дивну садистичну приємність. По кількох хвилинах вона знов ненадійно вхопила ручку і потягла за неї. Миттю отвір, звідки бухала полумінь, закрився, а сама полумінь зникла. Жерці ще далі щось белькотіли, збившись у купку. Як погас вогонь, їх голоси відбивались голосніше.

Аґті звернулась гордо до глядачів, своїх „гостей" і промовила: „Дивись добре на те все, Тарзане, королю малп, а також ти, Дженето Буртон. Пригляньтеся як слід до цього вогню могутнього Панту, божка вогнів Тору". Майор Буртон поглянув на рушт і, на його здивування, трупа вязня там уже не було.

Королева завважила здивування і знов заговорила: „Вогні Тору нищать усе, до чиста. В той спосіб зникають зо світу вороги королеви Аґті... Тарзане! Це моя воля, щоб ти залишився раз на все в Торі і став королем жовтих чоловіків, а подругом Аґті. Відповідай, яка твоя воля на це — заговорила вона нагло.